

CUM SĂ TRĂIEȘTI ÎN STIL JAPONEZ

Traducere din engleză de Maria Rizoiu

H HUMANITAS
BUCUREȘTI

ȚINUTURILE JAPONIEI	08
SPECIFICUL JAPONEZ	38
CULTURĂ, ARTĂ ȘI STIL	62
LA MASĂ	104
ÎN AER LIBER	128
ÎN INTERIOR	150
VIAȚA DE FAMILIE ȘI MOMENTELE IMPORTANTE	170
VACANȚE ȘI SĂRBĂTORI	200

Introducere

Tokyo e copleșitor, chiar și pentru japonezi. Orașul în sine, numit oficial Metropola Tokyo, are peste 13 milioane de oameni. În zona din jurul orașului locuiesc aproape 44 de milioane de navetiști. În epoca mega-orașelor, Tokyo e cel mai mare dintre toate.

Când mă întorc în Tokyo din străinătate, ceea ce mă șochează e că aproape toți oamenii sunt japonezi. Poate părea evident, dar diversitatea etnică, culturală și estetică – cu care te obișnuiești în alte orașe mari din întreaga lume – pare să lipsească în Tokyo, prin comparație. Cel puțin la prima vedere. Poate că orașele din China se apropie de această omogenitate rasială, dar în Tokyo uniformitatea vizuală te înghite, mai ales la orele de vârf. Ai un sentiment de claustrofobie la scară mare. Iar acesta e primul paradox de care te lovești în Japonia. Lucrurile nu sunt așa cum par. Cu toate că e subtilă, aici diversitatea e profundă.

Tokyo e un oraș relativ nou. A fost întemeiat în 1603 în localitatea Edo drept capitala shogunatului Tokugawa – noua conducere militară –, în timp ce împăratul Japoniei a rămas în capitala istorică Kyoto. Edo a înflorit prin proiecte civile de mare anvergură precum asanarea terenurilor, devierea cursurilor de apă majore și construirea apeductelor pentru deservirea populației în creștere. Totuși, Edo și mai apoi Tokyo au trecut prin câteva incendii, cutremure, alte incendii, alte cutremure și prin bombardamentul intensiv al trupelor americane în cel de-al Doilea Război Mondial.

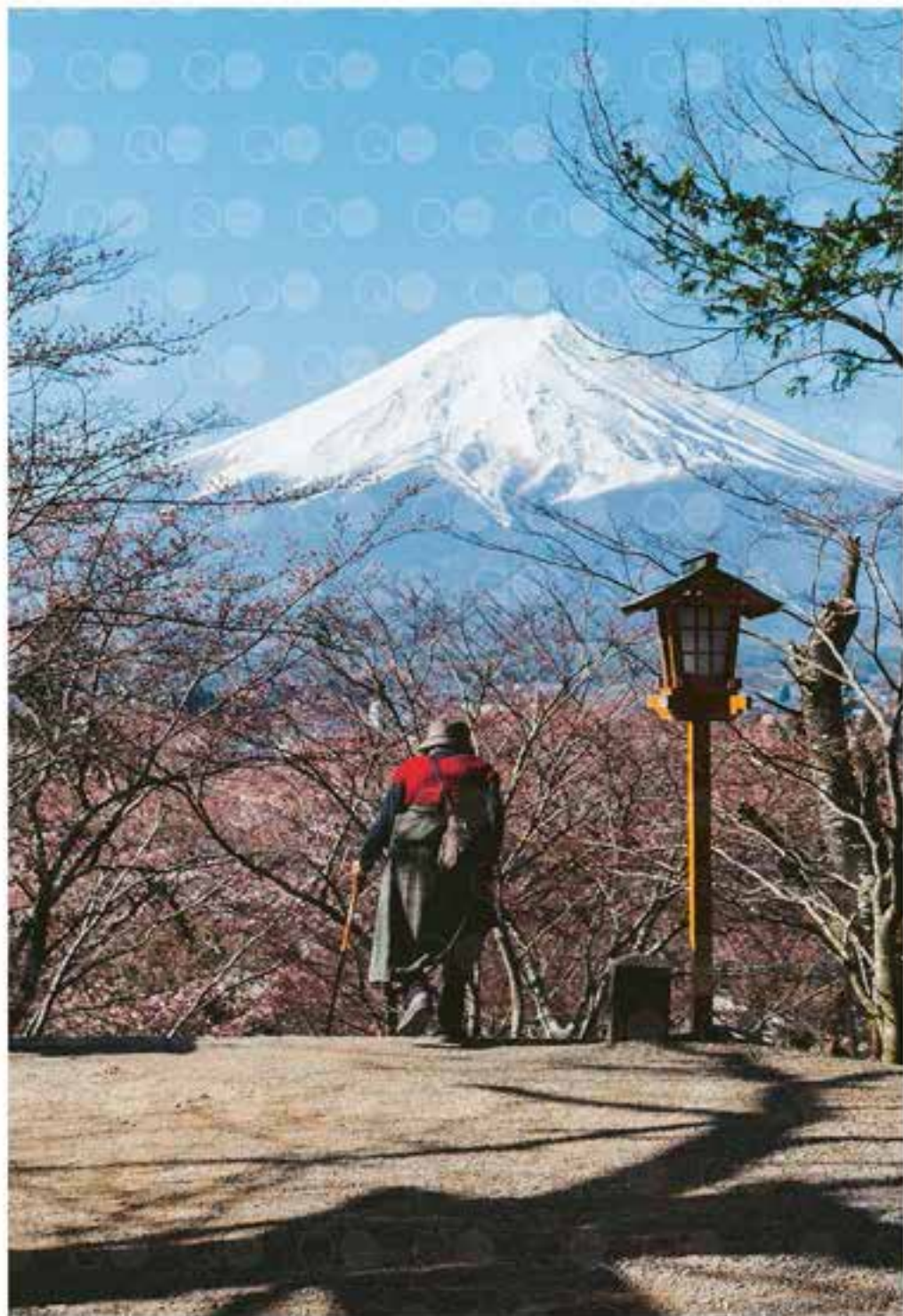
Când shogunatul a căzut în cele din urmă, împăratul s-a mutat pentru o vreme în proaspăt eliberatul Castel Edo. Kyoto, capitala principală încă din 794, încă mai așteaptă întoarcerea împăratului.

Tokyo e, practic, primul oraș clădit din resturi. Turnul Tokyo, cea mai cunoscută construcție postbelică a orașului, a fost ridicat din metalul rămas de la tancurile Sherman folosite în Războiul din Coreea pe care americanii nu s-au mai obosit să le trimită înapoi acasă. Aici e un alt paradox. În Japonia, ce pare vechi e, de fapt, nou, și invers.

Firește, Tokyo e doar o parte din Japonia. Peste 70% din teritoriul țării e muntos, iar două treimi sunt acoperite de păduri. Forțele naturii își fac simțită prezența și prin taifunuri periodice și cutremure mult prea dese pentru liniștea oricui. Renumitul tren de mare viteză Shinkansen trece ca un fulger prin fața muntelui Fuji, unul dintre numeroșii vulcani activ-adormiți (sau adormiți-activ, cum spun unii geologi). Deși din punct de vedere tehnologic sunt printre cei mai avansați din lume, japonezilor le e teamă și au deopotrivă un profund respect față de mediul înconjurător. Fervoarea religioasă de tip european nu a prins în Japonia, dar animismul șintoist încă există în forma lui antică, fundamentală. Acest lucru se reflectă, de pildă, în filmele de animație Studio Ghibli create de Hayao Miyazaki.

În cartea de față încerc să explic aceste paradoxuri, analizând fiecare subiect în parte, așa încât imaginea Japoniei să capete profunzime – un soi de Japonie 3D.

Fiind o încercare personală, recunosc că descrierile mele nu sunt lipsite de subiectivismul părintor care rezultă din educația și experiențele mele. De dragul corectitudinii,

le voi expune încă de la început. M-am născut în 1970 la periferia orașului Tokyo, unde am crescut până la 19 ani. Prin urmare, prefer stilul de viață din Tokyo, spre deosebire de traiul de la țară sau chiar din orașele de provincie. Poate veți simți un complex de superioritate când descriu provinciile, orașele și satele din afara Tokyo-ului. Iese la iveală, oricât m-aș strădui. Mi-am petrecut aproape toată viața de adult în străinătate. Am locuit în Marea Britanie 11 ani, nouă ani în Hong Kong și un an la New York, înainte să mă întorc în Japonia la 42 de ani. Așadar, mi-ar plăcea să cred că atunci când mă uit la țara mea împărtășesc măcar o parte din perspectivele celor care nu sunt japonezi.

Poate vi se va părea, de asemenea, că sunt prea critic față de anumite aspecte ale societății japoneze. Am două motive. În primul rând, nu mă înțelegeți greșit: îmi iubesc țara. Totuși, așa cum a spus Malcolm X, patriotismul nu ar trebui să te orbească într-atât, încât să nu poți accepta realitatea. Am încercat să-mi respect propriile valori și sentimente în cele scrise aici. Din acest punct de vedere, sunt însemnări cu adevărat personale.

În al doilea rând, cred că japonezii de azi au, din fire, un spirit autocritic. Prin urmare, sunt, în mare parte, lipsiți de încredere în sine. Explicația se găsește în istorie. Țara noastră, izolată de străini, a fost condusă de samurai, care se presupune că ar fi fost incredibil de curajoși și de puternici. Însă nu au putut face față „Corăbiilor Negre” – europenilor și, mai apoi, americanilor –, care au pătruns cu forța în Japonia. Vechea orânduire s-a prăbușit.

Navele americane au ajuns în secolul al XIX-lea, adică mai ieri, raportat la lunga noastră istorie. De atunci încoace, în umbra imperialismului occidental, ne întrebăm dacă am devenit „destul de buni” pentru a ne descurca singuri. Această întrebare a devenit și mai arzătoare după cele două bombardamente atomice și după înfrângerea din al Doilea Război Mondial. Recent, prin prisma ascensiunii vecinilor chinezi, întrebarea a căpătat mai multă relevanță. Suntem o națiune obsedată de gândul că avem obligația să ne perfecționăm, iar nesiguranța pătrunde adânc în caracterul nostru.

Poate vi se va părea că sunt părtinitor și în alte privințe, în afara celor pomenite mai sus. Sper că le veți privi cu generozitate ca pe niște metehne și că, în ciuda lor, această carte vi se va părea instructivă.

Ținuturile Japoniei

Regiunea Okinawa

沖縄地方

Regiunile Chūgoku-Shikoku

中国・四国地方

Regiuni
Hokuri

北陸地

Regiunea
Kyushu

九州地方

KYOTO

●京

●大阪

OSAKA

近畿地方
Regiunea
Kinki

Regiunea
Hokkaido
北海道

Regiunea
Kōshin'etsu
甲信越地方

東北地方
Regiunea Tōhoku

東海地方
Regiunea Tōkai

TOKYO

東京

関東地方
Regiunea
Kantō

東海地方
Regiunea
Tōkai

